Eduskunta
Sivistysvaliokunta

VNS 6/2025 vp

Valtioneuvoston selonteko sisäisestä turvallisuudesta

1 Taustaa

Eduskunnan sivistysvaliokunta on pyytänyt poliisilaitokselta kirjallista asiantuntijalausuntoa sisäisen turvallisuuden selontekoon liittyen. Lausuntoa on pyydetty sivistysvaliokunnan toimialan (nuorisoa koskien) näkökulmasta.

2 Helsingin poliisilaitoksen lausunto

2.1 Yleistä

Lapsiin ja nuoriin liittyvät rikokset sekä niiden lisääntyminen koskevat erityisesti Helsinkiä. Pääkaupungissa on toimintaympäristön muutosten vuoksi välttämätöntä tehostaa lasten ja nuorten tekemien rikosten tutkintaa. Tavoitteena on torjua rikoskierteeseen joutuvien lasten ja nuorten määrän kasvua, koska se lisää myös katujengien ja muiden rikollisryhmien toiminnan lisääntymisen riskiä. Tehostamistoimilla pyritään vahvistamaa valvonnan ja rikostutkinnan ennalta estävää vaikutusta, moniviranomaisyhteistyön kattavuutta ja poliisitoiminnan vaikuttavuutta.

Nuorisorikollisuuden kehitys Helsingissä vuosina 2020–2025 osoittaa monimuotoista ja osin huolestuttavaa suuntaa. Vaikka rikosten kokonaisrikosmäärät ovat viime vuosina osoittaneet laskua, tietyt rikostyypit kuten esimerkiksi henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset ovat nousseet esiin erityisen voimakkaasti, ja niiden vaikutukset yhteiskunnalliseen turvallisuuteen edellyttävät kohdennettuja toimenpiteitä.

Lapsiin ja nuoriin liittyvät rikokset sekä niiden lisääntyminen koskevat erityisesti Helsinkiä. Pääkaupungissa on toimintaympäristön muutosten vuoksi välttämätöntä tehostaa lasten ja nuorten tekemien rikosten torjuntaa ja jo tapahtuneiden rikosten tutkintaa. Tavoitteena on torjua rikoskierteeseen joutuvien lasten ja nuorten määrän kasvua, koska se lisää myös katujengien ja muiden rikollisryhmien toiminnan lisääntymisen riskiä. Tehostamistoimilla pyritään vahvistamaan valvonnan ja rikostutkinnan ennalta estävää vaikutusta, moniviranomaisyhteistyön kattavuutta ja poliisitoiminnan vaikuttavuutta.

Helsingin erityispiirteenä korostuu toimintaympäristön muutos, joka on lisännyt painetta tehostaa lasten ja nuorten tekemien rikosten tutkintaa. Tavoitteena on torjua rikoskierteeseen joutuvien lasten ja nuorten määrän kasvua, sillä tämä ilmiö lisää myös katujengien ja muiden rikollisryhmien toiminnan riskiä.

2.2 Toimenpide-ehdotukset ja nykyinen käytäntö

Selonteossa on nostettu monipuolisesti esiin nuorisorikollisuuteen liittyviä huolenaiheita. Toimenpide-ehdotuksissa mainitaan, että nuorten rikollisen toiminnan ennaltaehkäisytyötä jatketaan huomioiden moniammatillinen yhteistyö. Rikolliseen käyttäytymiseen pyritään puuttumaan nopeasti yhteistyössä eri viranomaisten kanssa ja koulupoliisitoiminnan vaikuttavuutta nuorisorikollisuuden torjunnassa arvioidaan.

Helsingin poliisilaitos on toteuttanut Poliisihallituksen suunnittelemaa valtakunnallista kouluyhteistyön mallia tammikuusta 2025 alkaen. Poliisin läsnäoloa kouluissa, erityisesti ongelmanratkaisutilanteissa ja laillisuuskasvatuksessa, on lisätty ja kouluille annetut yhteydenottokanavat toimivat hyvin. Yhteydenottoja on ollut runsaasti. Opettajien ja rehtoreiden kanssa on yhdessä pohdittu ratkaisuja ongelmatilanteiden hoitamiseksi. Tietoa ongelmia aiheuttaneista nuorista on saatu hyvin ja tilanteisiin on pystytty puuttumaan jo varhaisessa vaiheessa. Nuorille on järjestetty puhutuksia, joihin on osallistunut monipuolisesti ammattilaisia. Yhteistyötä tehdään ja ratkaisuja haetaan moniammatillisesti muun muassa Ankkuritoimintamallia hyödyntäen.

Poliisilaitoksen partiot ovat toteuttaneet valtakunnalliseen koulupoliisitoimintaan kuuluvaa jalkautumismallia ahkerasti. Kouluilla on käyty jalkautumassa välituntien aikana ja tavoitteena on ollut madaltaa lasten ja nuorten kynnystä tulla keskustelemaan poliisin kanssa. Toiminnalla on ollut positiivisia vaikutuksia ehkä aiemmin nuorten poliisia kohtaan kokemien ennakkoluulojen osalta.

Edellä kuvattu yhteistyömalli koulujen ja nuorison kanssa toimimiseen on tehokas ja poliisilaitoksen näkemyksen mukaan selonteossa mainittujen toimenpide-ehdotusten mukainen. Ongelmia ratkaistaan moniammatillisesti ja tietoa ongelmista saadaan varhaisessa vaiheessa toiminnan jatkosuunnittelun tueksi.

Jari Liukku, poliisipäällikkö, poliisikomentaja

Mika Pöyry, ylikomisario

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Poliisi 16.10.2025 klo 16:08. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Helsingin poliisilaitos
Pasilanraitio 11, PL 11, 00241 Helsinki
kirjaamo.helsinki@poliisi.fi
Puhelin 0295 470 011, Faksi 0295 411 622, poliisi.fi